

Пригоди на острові Клаварен

Ірен Роздобудько

Ознайомчий фрагмент твору

**Клава і Рено дають клятву. І бачать, як на берег висаджується...
"знімальна група"**

Рено викопала з вологого піску два великі черепахові яйця. Вхопила їх і помчала до дерева, де сиділа Клава.

— Бачиш, з голоду ми не пропадемо! — весело вигукнула вона, з усього розмаху падаючи в пісок поруч із подругою. — І прісна вода є! От обійдемо цей острів, а потім сядемо в свій човен, попливемо назад, до міста. Все буде добре.

— А якщо нам доведеться їсти ці яйця щодня — кілька місяців? — із сумнівом сказала Клава, розглядаючи черепахові яйця. — А якщо ми ніколи звідси не виберемось? А якщо тут водяться дикі звірі та змії? А якщо ми захворіємо на якусь невідому хворобу, адже тут можуть бути різні віруси та мікроби? А якщо хтось із нас зламає руку чи ногу? А якщо...

— Досить! — увірвала її Рено. — Якщо все буде так, то... То ми все одно залишимося друзями!

Клава урочисто кивнула головою.

— Коли люди потрапляють у важкі обставини, — продовжувала говорити Рено, — вони дають клятву! Ми багато про це читали, але ніколи так не робили. Бо тоді не було таких обставин. А тепер настав час. Вставай!

Клава покірно підвелась з піску, Рено взяла її за руку.

— Повторюй за мною і додавай своє! — сказала Рено і почала урочисто вимовляти: — Ми, Рено та Клава, потрапили на цей безлюдний острів...

Вона не знала, що казати далі, адже такої клятви їй ще ніколи не доводилось давати, і вона з надією подивилася на подругу.

І Клава продовжила так:

— ...ми знаємо, що тут на нас чекають труднощі і, можливо, небезпека. Невідомо, коли ми зможемо звідси вибратись...

При цих словах Клава схлипнула. А Рено повела далі:

— ...але що б із нами не сталося, ми обіцяємо до кінця боротися за своє життя. А ще більше — за життя друга!

— ...і все ж таки, — продовжувала Клава, зиркнувши на скуповджене волосся і брудні долоні Рено. — Незважаючи на труднощі, ми маємо залишатися культурними і цивілізованими людьми! А це означає, що ми повинні вести щоденникові записи, розчісувати волосся, чистити зуби і... і...

— ...і не руйнувати пташиних гнізд, — додала Рено. — А також — не вбивати тварин!

— А найголовніше, — увірвала її Клава, — завжди і за будь-яких обставин

залишатися справжніми друзями! Клянемось!

— Клянемось! — луною відгукнулася Рено.

Хвилина була дуже урочиста.

Луна рознесла голоси дівчат по всьому узбережжю.

— Ну от, — сказала Клава, — справу зроблено. Тепер ми можемо облаштовуватись і чекати, поки нас звідси заберуть рятівники.

Рено поглянула на синій простір моря з-за спини подруги і...

О, вона ледве втрималась від того, щоб, за своєю звичкою, не закричати, як навіжена!

Але вона стрималась і спокійно сказала:

— Здається, чекати нам вже не довго...

Клава із подивом поглянула на неї. Рено мовчки кивнула на море.

Там, на обрії, з'явився човен...

Та ще й який! Навіть здаля було видно, що це — величезний вітрильник. Видовище було величним! Вітрильник летів назустріч берегу, мов великий білий птах, вітер напинав величезні багатоярусні полотнища.

Здавалося — ще мить, і він злетить у небо!

— Як в кіно... — в захопленні видихнула Рено.

— Який дивний човен, — сказала Клава. — Я такий бачила в Києві на причалі. В ньому був ресторан...

— Щось цей зовсім не схожий на ресторан, — із сумнівом знизала плечима Рено.

— Ну чому ж? Бачиш, як він святково оздоблений? — сказала досвідчена Клава. — Можливо, туристичний. Так що все нормально, зараз він причалить — і ми попросимося на борт. Думаю, що там є телефон або рація. Сповістимо батьків!

— Так... — кивнула Рено. — І все скінчиться.

Але їй чомусь стало сумно.

— А я думала, що ми — на справжньому безлюдному острові, як робінзони...

— А от я... — серйозно промовила Клава і почала в черговий раз протирати окуляри, — ...знала, що все це — бутафорія! Або якась гра для дорослих! Я про таке десь читала: є такі багаті люди, котрі увесь час нудьгують і прагнуть чогось незвичайного. От вони й замовляють собі різні подібні розваги. А інші люди влаштовують для них ось такі прогулянки — із пошуками скарбів та різними загадками.

— Ой, ну тоді вони будуть дуже незадоволені, якщо побачать, як ми тут похазяйнували! Сховаймо наші наплічники і віднесімо скриньку зі скарбами туди, де ми її знайшли!

— Так і зробимо, — кивнула Клава. — Але спочатку пропоную подивитись, що вони тут робитимуть. Певно, зараз влаштують пікнік, потім — танці. Потім підуть на пошуки тих фальшивих скарбів. А отже, не варто одразу псувати людям відпочинок. Потерпимо ще кілька годин.

— Згодна! — сумно вимовила Рено. — Тоді ходімо он на той пагорб — з нього буде краще видно. А коли вони добряче розважатимуться і підуть по скриньку — просто

винесемо її до них і попрохаємо допомоги.

Прийнявши таке рішення, подруги швидко почали здійснюватися на невисокий, але досить крутий схил, до якого якраз причалював вітрильник.

Вони лягли на самий край, звисили голови і зачалися.

— От якби ми жили двісті чи триста років тому, — прошепотіла Клава. — Я б сказала, що цей вітрильник дуже схожий на галеон. Надто вже він великий...

— А я б сказала... — так само пошепки додала Рено. — Що це... Що це...

Вона уважно дивилась на те, як вітрильник швартується в ста метрах від берега, як з його бортів, мов павучки, спускаються на воду три шлюпки...

— Я здогадалась! — нарешті голосно вигукнула Рено. — Клаво, які ж ми з тобою дурепи! Це ж — кіно!!!

— Яке ще кіно? — не зрозуміла Клава.

— Звичайнісіньке кіно, яке тут зніматимуть! І це зовсім не острів — це знімальний майданчик! Бачиш, як його ретельно підготували! А зараз — приїхала знімальна група з артистами!!! От тому ми раніше не помічали цього острова на нашій річці, бо його і не було! Його тут насипали навмисне, щоб знімати фільм! А море — до обрію — намальоване!!!

Рено радісно скочила і застрибала на одній нозі. Клава ледь встигла вхопити її і знову повалити на землю:

— Навіть якщо це кіно, нема чого так галасувати! Нас зараз швидко запроторять до каюти — і ми нічого цікавого не побачимо.

Рено погодилась і знову причаїлась на пагорбі.

Їй зовсім не хотілося просидіти цілий день у якійсь там каюті!

Подруги трохи поміркували, чи дозволять їм знятися у масовці або хоча б нагодують чимось смачненьким.

Поки вони розмовляли, три човни повільно причалили до берега.

— Точно — знімальна група! — підтвердила Клава.

Люди, котрі сиділи в човнах, виглядали як справжні актори. На більшості з них були яскраві — сині або червоні — панталони, білі сорочки з чорними, розшитими золотою ниткою жилетками, широкі пояси, за якими стирчали руків'я кинджалів, високі чоботи, чорні шкіряні капелюхи з широкими крисами.

Лише троє з прибульців були одягнуті інакше. На одному — синій мундир із золотими еполетами, на другому — такий самий, тільки без еполетів, третій — зовсім юний, ровесник дівчат. Він був у коротких оксамитових панталонах, чорній сорочці та з червоною хусткою на голові.

— От поталанило хлопцеві... — замріяно зітхнула Рено. — Я б теж хотіла зніматися в кіно.

Клава мовчала.

Вона вже сотий раз протирала свої окуляри і ніяк не могла розгледіти, чи є десь поміж цих прибульців оператори з кінокамерами.

Або хоча б — режисер.

Зовсім не кіно!

Люди почали вистрибувати зі шлюпок, витягати їх на берег.

Усе відбувалося досить швидко. Їх було, не враховуючи військових і хлопчика, семеро. Упоравшись зі шлюпками, четверо кремезних здорованів повитягали з-за поясів пістолети з довгими дулами і почали виштовхувати на пісок тих трьох. І робили це досить брутально.

Двоє чоловіків у синіх мундирах незграбно рухались через те, що їхні руки були зв'язані за спинами. Хлопчик вистрибнув зі шлюпки сам. Його одразу ж схопив за плече один із моряків у чорному капелюсі.

Моряки в різнобарвних панталонах повели людей у мундирах до найближчих дерев, притулили їх спинами до стовбурів і почали прив'язувати до них товстими мотузками.

Чоловік у чорному капелюсі штовхнув хлопчика — той упав обличчям у пісок. Вочевидь, він був знесилений, адже впав і навіть не намагався підвестися. Закінчивши прив'язувати військових до дерев, моряки встромили в пісок свої шаблі та розвісили на них жилетки і капелюхи. Було видно, що їм спекотно і що вони не проти трохи відпочити. Дехто з них просто в одязі одразу побіг скупатися в морі. Дехто почав діставати зі шлюпок якусь провізію і розкладала її на розстеленому посередині вітрильному полотні.

Усі вони голосно перегукувалися, але дівчата не могли розібрати слів.

Нарешті прибульці всілися біля великої діжки і розкладених довкола неї харчів...

— От зараз пообідають, — невпевнено вимовила Клава, — і почнуть знімати кіно.

— А мені здається, що це... зовсім не кіно, — висловила припущення Рено.

Власне, Клава думала те саме. Але вирішила заперечити:

— А що ж іще? Дивись — на них театральні костюми...

— А кров на чолі тих нещасних — теж театральна? — кивнула Рено в бік прив'язаних до стовбурів чоловіків.

Дівчата розгублено принишкли. І знову почали роздивлятися те, що відбувається на березі.

І помітили ось що.

Хлопчик, котрий здавався непритомним, почав повільно відповзати вбік. Він боязко озирався на юрбу, що сиділа довкола діжки, але ті були зайняті їжею та питвом. І не звертали на нього уваги.

Від хвилювання Клава міцно стисла руку Рено.

Між тим хлопчик вже майже доповз до кущів, ще раз озирнувся і... швидко пірнув у них.

— Утік! — сказала Рено. — Він — утік! Ні, Клаво, це не кіно!

— Нічого не розумію... — пробурмотіла та. — А що ж це таке коїться?

— Це... — Рено набрала більше повітря в легені, адже те, що вона збиралася сказати, було надто незбагненим. — Це... це...

— Ну?

— Клаво, ти тільки не смійся, що я тобі скажу, але це... Це СПРАВЖНІ ПІРАТИ!!!

Але Клава і не збиралася сміятися. Вона думала так само.

— Пірати, пірати... — напружила вона пам'ять. — Хіба в наш час можуть існувати пірати?

Рено знову глибоко вдихнула повітря і сказала ще одну нісенітницю:

— Клаво! Ти не розумієш! Це — НЕ НАШ ЧАС!!! Ми вскочили в круту халепу, Клаво! Треба подумати, як із неї вибратись.

Клава і цього разу не стала сперечатися.

Але вимовити нічого не встигла. Адже на березі здійнявся галас. Прибульці, або, як зрозуміли дівчата, пірати, помітили зникнення хлопця. Похапавши пістолі, вони почали гатити з них в бік кущів. Дівчатам аж вуха позакладало!

Люди, котрі були прив'язані до дерева, навіжено закрутили головами, засмикались, намагаючись звільнитися. На березі здійнялася курява з диму і піску. Люди обшукували кущі. Один ледь не поліз на скелю, де сиділи дівчата.

— Тікаймо, — впевнено сказала Клава. — Нам треба знайти того хлопця! Гадаю, йому вдалося врятуватись.

— Так, — згодилась Рено. — І тоді ми його розпитаємо, хто вони і звідки.

— Але ж, якщо це справжні пірати, то вони можуть впіймати і нас... — з острахом промовила Клава.

Дівчата побачили, як люди на березі зібралися в коло, почали про щось радитись. Потім п'ятеро з них, похапавши шаблі та засунувши пістолі за широкі паски, попрямували в бік заростів.

— Ну от, — сказала Клава, — вони пішли за ним! Нам варто залишитись тут, на пагорбі, і зачекати. Якщо вони його знайдуть — приведуть на берег. Якщо ж ні — тоді на пошуки вирушимо ми.

Рено погодилась із таким рішенням. Але їй було незатишно.

— Може, нам варто піти за ними? І врятувати хлопця?

Клава прискіпливо зиркнула на подругу:

— А ти впевнена, що у них несправжні кулі? Ти знаєш, як з ними розмовляти? І взагалі — чия це історія?! Ні. Спочатку треба з усім цим розібратися. Подумати і поміркувати.

Рено насупилась, адже їй дуже кортіло піти услід за войовничими моряками.

— Гадаєш, я боягузка? — сказала Клава і заперечливо хитнула головою. — Мій дідусь завжди казав: спочатку — думай, а потім приймай рішення. Сила — в мізках.

Рено зітхнула.

— Добре, що ми хоч встигли поснідати, — сказала вона. — Чекати доведеться довго...

— Тоді не будемо гаяти часу! — кивнула Клава. — Треба подумати: що ми знаємо про тих піратів? як із ними поводитись? чи не загрожує нам справжня небезпека?!

Що ми знаємо про піратів?

— Ну, "пані Професорко", напружте, будь ласка, свою пам'ять! — благала Рено. — Ти ж — кругла відмінниця!

— Але ж у школі ми майже нічого не вчили про піратів! Хіба що читали в книжках чи дивились фільми. А в них, я тобі скажу, таке... що краще про це не думати!

— Доведеться думати, — зітхнула Рено. — Це не книжка і не фільм. Ось вони — там, внизу. Запросто можуть нас схопити і з'їсти!

— Ти все наплутала. Це дикуни їдять своїх ворогів! А пірати просто грабують човни та заривають на безлюдних островах скарби! А ще вони беруть полонених і вимагають за них викуп!

— Але якщо вони візьмуть в полон нас — хто заплатить той викуп, якщо ми — в іншому часі? Наших батьків ще й на світі немає.

— Звісно. Тому треба зробити так, щоб вони нас не впіймали! — впевнено сказала Клава.

Вона почала згадувати, що колись читала про морських розбійників.

— Отже, — сказала Клава за кілька довгих хвилин, — пірати бувають різні: флібустьєри, корсари, буканьєри та "берегові браття". І не обов'язково, що всі вони — розбійники і злочинці. Часом звичайні моряки ставали "грабіжниками човнів" лише задля того, щоб не померти з голоду саме на морській службі, де їм місяцями не видавали платню за роботу! Тоді вони брали на бордаж якесь судно, відбирали харчі й відпускали команду з миром. А подекуди пірати навіть вважалися благородними героями, адже боронили морські кордони своїх держав від ворогів і віддавали все награбоване у чужинців до скарбниці свого короля чи імператора!

— Ти хочеш сказати, що ось ці люди — благородні? А як же з тими трьома, яких вони привезли сюди як полонених?! — обурилась Рено.

— Можливо, вони їх привезли, аби переконати приєднатися до них? Таке теж часто траплялося. От, наприклад, один французький морський офіцер на ім'я Сьєр де Граммон з Парижа, котрий в 1678 році перебував на службі у короля, приєднався до піратів добровільно. І захопив величезну кількість іспанських човнів! А такий собі Безіл Рінгроуз взагалі був письменником! І це не завадило йому борознити моря разом із відомим розбійником Бартолом'ю Шарпом. Навіть згодом написав книжку про ці пригоди. А ще про життя-буття піратів писав Сервантес. Той теж колись потрапив до них у полон.

— Чудово! — іронічно вигукнула Рено. — Які неперевершені герої! Чому ж тоді вони стріляли в малого?

— Ну... Я не знаю... — сказала Клава. — Може, він щось накоїв...

— Ага, — підтримала Рено. — Вкрав сливи з їхнього саду!

— Добре. Я згодна. Вони виглядають дуже небезпечно.

Саме в цю мить пірати, що кинулися на пошуки, повернулися на берег. Хлопця серед них не було.

— Отже, він врятувався, — зробила висновок Клава.

— Спробуймо тихенько відповзати, — запропонувала Рено. — Підемо на пошуки самі. Скоро все з'ясуємо — хто вони, звідки і взагалі, що тут відбувається.

Дівчата повільно позадкували на протилежний бік пагорба.

Пірати на березі знову посідали колом і загомоніли.

Урок фехтування

Призахідне сонце накрило острів пурпуровим покривалом.

У вечірньому серпанку дерева і зарості бамбуку здавалися зловісними.

Ліани, що рясно звисали з кокосових пальм, скидалися на зашморги, а крики екзотичних птахів змушували дівчат здригатися.

Вони продиралися крізь хащі й пильно роздивлялися довкола себе: чи не зім'ятадесь трава, чи не зламана гілка. Але хащі були занадто густими, непролазними.

— Якщо міркувати логічно, — сказала Клава, — йому більше нема куди йти, як тільки до того водоспаду. Власне, ми ж вчинили так само. Тут найпросторіша стежка. А сховатися він міг в тій печерці, де ми знайшли скриньку.

Рено погодилася з таким висновком "пані Професорки", і за кілька хвилин дівчата вже вийшли до потоку, на протилежному боці якого в пурпуровому світлі останніх променів гудів водограй.

Ось і печерка!

Дівчата боязко зупинилися, вдивляючись у темряву.

— Може, погукати? — спитала Рено.

— А раптом він нас злякається і... щось утне? — сказала Клава.

— Наприклад?

— Ну, щось таке, хлопчаче, — пояснила Клава. — От як жбурне каменем...

Рено зневажливо знизала плечима:

— Нехай тільки спробує! Ти ж знаєш — я ходжу на секцію фехтування!

І вона сміливо гукнула в отвір печерки:

— Агов! Є там хто-небудь? Виходь! Ми не вороги, ми — друзі.

Тиша. Крики переляканих пташок.

— Е-ге-гей! — підхопила Клава. — Ми не зашкодимо! Ми прийшли на допомогу.

Жодного руху.

— Мабуть, він нас не розуміє, — сказала Клава. — Ми ж не знаємо, якою мовою він говорить.

— А як по-французьки буде "хлопець"? — спитала Рено.

— Гм, здається — "гарсон", — сказала Клава.

— Тю, так це просто, — радісно кивнула Рено і заволатала в чорну діру печери: — Агов, мсьє гарсон! Містер бой! Гер кнабе! Пане!!!

— Ві кен хелп ю! — підхопила клич подруги Клава.

Дівчата презирнулися.

— А може, він говорить по-китайськи? — невпевнено промугикала Рено.

Китайської вони зовсім не знали. А тому ще кілька разів гукнули і "гарсон", і "бой", і "кнабе".

Але не почули жодного відгуку.

— Мабуть, він ховається в іншому місці, — сказала Рено. — Треба йти далі...

— Так, — погодилась Клава, поглянула в темряву печерки і раптом голосно промовила: — А якщо він просто — боягуз?

— Хто боягуз?!!

Дівчата аж здригнулись від несподіванки: вони побачили, як в отворі забіліла чиясь постать.

І вже за мить перед ними стояв той самий хлопець-утікач.

Рено та Клава змогли пильніше роздивитися його дивне вбрання: забруднені оксамитові панталони, смугасті довгі шкарпетки, шкіряні чоботи, коротка синя куртка з металевими застібками.

Хвилин зо п'ять вони розглядали одне одного.

Першим порушив мовчання незнайомець у дивному вбранні.

— Хто ви такі, мадемуазель? — звернувся він до Клави.

Дівчата навіть не здивувалися, що чудово зрозуміли його.

— А він досить симпатичний... Не схоже, що він збирається кидатися камінням... — прошепотіла Рено.

— Ми такі самі потерпілі, як і ви, — почала пояснювати Клава. — Ми бачили вашу втечу і вирішили розшукати вас... мес'є...

Рено з подивом поглянула на подругу.

Вона уявила, як Клава так само чемно звертається до якого-не-будь однокласника, і її розібрав сміх.

Рено голосно розреготалася.

— Дозвольте дізнатись, що вас так розвеселило, мес'є? — звернувся до неї хлопець.

У Рено від обурення навіть подих перехопило.

— Який я тобі "мес'є"? — вигукнула вона, забувши про всяку чемність. — Ти що, з глузду з'їхав, малий?

— Ви не надто ввічливі, — суворо промовив хлопець. — Якби я не забув свою шпагу на човні, я б вам дав урок чемності, мес'є!

— Якби у мене була моя рапіра... — почала було Рено.

Але Клава смикнула її за руку:

— Рено, облиш. Поглянь на себе: ти ж справді схожа на хлопця! Тобі і бабуся про це неодноразово говорила. І мама просила, аби ти відпускала коси... Краще не сперечайся з ним.

— Про що ви там шепочетесь, панове? — знову гукнув хлопець. — Чи не хочете ви сказати, що я — не гідний вашого поважного товариства?!

— Слухай, — прошепотіла Клава. — Він дійсно якийсь дивакуватий. Я ніколи не чула, щоб хлопці так розмовляли.

Дівчата раптом одночасно уявили, як у школі хлопці чемно розкланюються і виголошують щось на кшталт: "Шановні панни та панове, у кого можна списати математику?!"

І вони голосно розреготалися.

Хлопець зовсім знітився, насупив брови і... відламав від найближчого куща досить

довгу гілку, обірвав з неї листя і погрозово махнув нею у повітрі.

— Я бачу, що вас, мес'є, треба як слід провчити! — сказав він і почав переходити струмок.

Клава штовхнула Рено в бік:

— Дивись, а він не жартує...

Клава зовсім не чекала такої колізії. Проте Рено не розгубилася. Вона так само швидко відламала від дерева довгу гілку.

— Я не знаю, хто тут з нас "мес'є", — промовила вона, — але залюбки дам вам урок із фехтування!

— Чудово! — вигукнув хлопець. — Захищайтесь!

Він швидко перескочив джерело, вклонився, притискаючи гілку до чола і миттєво спрямував її на Рено. Клава з жахом заховалася за спиною подруги.

— Рено, Рено! Мені це зовсім не подобається! — вигукнула вона.

— Отже, вас, мес'є, звуть Рено? Дуже приємно! Знатиму, кого пошлю в кращий світ! — вигукнув хлопець і зробив стрімкий випад.

Рено майстерно відбила удар.

— Так! Проте не знатиму я! А отже, чи можна дізнатися і ваше ім'я, перед тим як продірявити ці чудові панталони?! — навзаєм вимовила Рено і пішла у наступ.

— Дозвольте відрекомендуватися — Альберт! — відповів хлопець, майстерно тримаючи оборону.

— Дякую! — вигукнула Рено, відбиваючи черговий випад противника. — Як на майбутню жертву, у вас напрочуд гарне ім'я!

О, Рено ще ніколи не почувала себе так добре!

Вона давно чекала нагоди показати свою майстерність. Бійки із хлопцями на лінійках під час перерв між уроками її вже не влаштовували. Спортивні змагання, де перемогою є лише легкий доторк — також. Її вабила справжня дуель і справжня небезпека. А судячи із вправних рухів хлопця, їй дістався гідний супротивник!

Палиці літали в повітрі, удар слідував за ударом, випад — за випадом. Рено зосередилась і ніби чула слова тренера: "П'ята позиція... Добре! Сьома... Дев'ята... Випад! Відхід!"

Хлопець виявився доволі спритним. Дуелянти тупцювали по коліна у стрімкому потоці, заводячи одне одного на глибину.

Клава пересувалася за ними, намагаючись зупинити несподівану бійку.

— Рено! Рено! — гукала вона. — Зупиніться! Ми ж не заради цього сюди прийшли!

Але — марно! Рено вже нічого не хотіла чути, поглинута шаленством і красою несподіваного бою...